

Poul Schlüters nytårstale

Taler

Poul Schlüter
Statsminister

Dato

1. januar 1989

Sted

Marienburg

Godaften!

Når nytårsklokkerne ringer det nye år ind, lader vi nok alle vore tanker glide tilbage over det gamle år.

Hvad bragte det os af glæder og sorger?

På det nye års første dag har vi behov for at tænke fremad. Vi har brug for at sætte os mål og vælge værdier, som vi ønsker skal præge vort liv.

Men eet år bagud og eet år frem er kun en ganske kort periode i vor tilværelse.

Vi har ofte brug for at betragte vort liv i en større sammenhæng. Se længere tilbage og tænke længere frem.

Da min generations bedsteforældre fejrede nytåret for 75 år siden, stod de – uden at ane det – umiddelbart foran den første verdenskrig.

Da vore forældre fejrede nytår for 50 år siden, var det lige før den anden verdenskrig.

Er vore dages verden så blevet bedre og tryggere at leve i?

Jeg synes, det ser langt lysere ud ved dette nytår end gennem mange år.

I det gamle år blev der våbenstilstand mellem Iran og Irak. Sovjetunionen

begyndte at trække sig ud efter mange års besættelse af Afghanistan. Og årets sidste uger bragte en udvikling i Mellemøsten, som måske kan blive kimen til en løsning af det palæstinensiske problem.

Men det mest løfterige er de tendenser til et begyndende tøbrud, som omsider har vist sig i Sovjetunionen.

Vi har nu fået en historisk aftale om fjernelse af en hel klasse af atomvåben i Europa. Vi kan nu realistisk arbejde for en halvering af de langtrækkende atomvåben. Og vi nærmer os forhandlinger om en kraftig reduktion af de konventionelle våben i vor del af verden.

Der er nu langt bedre udsigter og håb om en bedre og tryggere verden.

Sammenholdet i den vestlige, demokratiske verdens forsvarsalliance har været en af de afgørende forudsætninger for, at verdensbilledet nu tegner sig lysere end for få år siden. Overalt, hvor vi kan, skal vi bidrage til at styrke afspændingen og tillidsskabelsen, så verden bliver fredelig.

Gør vi derimod status over, hvordan vi har båret os ad i Danmark i det gamle år – og her bestemmer vi selv – så er der ikke så meget at være stolt over.

Danmark er stadig landet med de alt for mange uløste problemer.

Vi skal naturligvis ikke glemme, at vi bor i et dejligt land, hvor det er godt at leve. Og hvad enten vi sammenligner med andre lande eller med vilkårene for 10 eller 20 år siden, så har vi det jo utroligt godt her i Danmark.

Levefoden er højere end næsten alle andre steder. Vort sociale sikkerhedsnet, vort sundhedsvæsen, vore omsorgsordninger hører til de bedste i verden.

Men vi har bare ikke fuldt ud råd til det. Det danske samfund bruger stadig mere, end det tjener.

På trods af mange positive resultater og mange beslutsomme tilpasninger både i den offentlige og den private sektor gennem de senere år mangler vi endnu det afgørende "livtag", som kan sikre os virkelig balance i den danske samfundshusholdning.

Så vi i det mindste får råd til at have det, som vi har det i dag.

Vi lever stadig på kredit. Vi gældsætter os fortsat til udlandet. Vi har alt for mange arbejdsløse. Vi har et skattetryk, som er alt for højt. Samtidig hører man den ene klage efter den anden om, at den service, staten og kommunerne yder borgerne, er utilstrækkelig.

Hvad er der egentlig galt i Danmark?

Hvad er det, vi gør forkert?

Forklaringen kan jo kun være, at vi tænker alt for meget på, hvad vi gerne vil have her og nu – og for lidt på, hvordan vi vil få det i de år, der ligger foran os.

Vi lever i NUET.

Men nu må og skal vi til at tænke langt. Det er vor egen og vore børns fremtid, det gælder.

Magter vi at få styr på udviklingen og orden i Danmarks hus?

Jeg er ikke i tvivl. Vi kan, vi vil, og vi gør det. Men lad os se i øjnene, at året 1989 er sidste udkald for de nødvendige og handlekraftige beslutninger, hvis vi ønsker at komme langt bedre ind i 90-erne, end vi kom ind i 80-erne.

Der er kun een vej frem til målet – og der er ingen genvej:

Vi skal samtidig begrænse forbruget i den offentlige sektor og sørge for, at vore private arbejdspladser bliver klart mere konkurrencedygtige. Vi skal først og fremmest producere os ud af vanskelighederne i det nye åbne EF-marked.

I årene fra 1983 til 1986 oplevede det danske samfund en ganske enestående fremgang i investeringer, beskæftigelse og produktion.

Det kommer vi til at gentage. Og vi må magte det uden den forbrugsudvidelse, som i de år var medaljens bagside.

Jeg ved godt, at det ikke alene er lønnen, der er afgørende for konkurrenceevnen. Men det er uklogt, hvis vi ikke vil erkende, at fra 60'erne og til 80'erne har vi i Danmark haft en langt stærkere lønudvikling end i andre lande. Det har undergravet konkurrenceevnen. Og det er en hovedårsag til den alt for høje arbejdsløshed.

Derfor siger jeg: krav om højere løn netop nu er det samme som krav om højere arbejdsløshed netop nu.

I virkeligheden ville det være langt mere effektivt, at parterne på arbejdsmarkedet forhandlede sig til rette om lavere pengeløn, mod at regeringen tilsikrede en dertil svarende nedsættelse af skatten – af trækprocenterne. Det kan gennemføres fuldt forsvarligt, og det kan give samme realløn og føre til prisfald. Men resultatet vil blive kraftig fremgang for produktion og beskæftigelse. Det vil betyde tryghed for alle, der har et job, og beskæftigelse for de alt for mange ledige.

På samme måde ville det være en vældig positiv igangsætter, hvis arbejdsmarkedets parter kunne forhandle sig til rette om en udsættelse af den forestående arbejdstidsforkortelse – som tiden jo slet ikke er til – og det kunne lette hurtigere indførelse af pensionsordninger for det flertal af lønmodtagere, som i dag kun har folkepensionen at falde tilbage på.

Det er sådanne løsninger, der skal til, hvis vi ønsker hurtige resultater.

Det er karakteristisk for os i Danmark, at vi har en alt for lille privat opsparing.

Det hænger meget sammen med et velfærdssamfund, der har mistet balancen. Vi er sikret mod næsten alt det, man andre steder netop må spare op til at imødegå. Ingen andre steder i verden er man sikret så gode vilkår under sygdom eller arbejdsløshed eller med gratis uddannelse som hos os i Danmark. Næppe nogen steder er mulighederne for at købe en bolig på kredit så gode. Hvorfor skulle man så spare op? Men hvis vi lader være, vil vi blive straffet hårdt.

Vi får stærkt brug for i de kommende år at præstere en større opsparing. Af to grunde:

For det første må vi frem til, at opsparingen bliver så stor, at vi selv kan

finansiere oprettelsen af nye arbejdspladser, uden at vi er nødt til at låne i udlandet – hvad vi af gode grunde skal standse.

For det andet bliver vi flere og flere gamle. Og vi vil alle gerne kunne slutte vor tilværelse med en tilstrækkelig pension.

Men når om nogle år de, der er i produktionslivet, skal sørge for langt flere ældre end i dag, så klarer vi kun en anstændig pension ved nu at begynde at spare op. Derfor er det vigtigt, at vi får pensionsopsparingen udbredt til hele befolkningen. Det er ikke forudseende blot at leve i nuet – i stedet for at skabe grundlaget for en god alderdom.

Lad os tænke langt. Lad os tænke klogt.

Gennem 30 år har vore politiske myndigheder været for sorgløse med opbygningen af den offentlige sektor. Den voksede gennem årtier langt hurtigere end produktionen.

Med det resultat, at skattebyrden er steget ud over al fornuft, og skattetrykket er i dag en byrde, som truer med at ødelægge vore produktionsmuligheder.

Naturligvis vil vi alle sammen gerne have lavere skatter. Så vi kan få noget mere ud af de penge vi tjener – til os selv.

Men samtidig plejer vi jo at møde op med utallige ønsker om service og tilskud, som det offentlige skal klare for os.

Nu må vi lægge en linie og træffe et valg.

Vi kan jo ikke bruge det, vi producerer to gange.

Vi har nu taget fat på at gøre de offentlige systemer mindre bureaukratiske og enklere. De utallige institutioner og styrelser, der er vokset frem gennem årtierne kan godt tale at blive koordineret, trimmet og slanket.

Det er ikke fordi de medarbejdere, der arbejder i den offentlige sektor, gør en dårlig indsats. De er i reglen engagerede og dygtige. Det er regeringerne og Folketinget, som gennem årtier har været for svage og eftergivende, og som

kritikløst har ladet den offentlige sektor vokse sig alt for stor.

Nu skifter vi det spor.

Men vi må også gøre os selv og hinanden klart, at vi ikke kan blive ved med at kræve flere og dyrere offentlige ydelser.

Igen må vi vælge.

Hvor meget vil vi have, at staten og kommunen skal gøre for os? Og hvor meget vil vi hellere have lov til at beholde og ordne selv?

Vi må vælge. Foretrækker jeg at betale for meget i skat for så at få de ydelser?

Eller vil jeg hellere beholde flere penge selv, fordi der er andre ting, jeg alligevel hellere vil have?

Vi skal gøre os mere klart, at det vi får fra stat og kommune – det er ikke gratis – det koster.

Og hvorfor skulle vi ikke styrke bevidstheden om det, ved at vi betaler noget – for nogle af de ting?

Vi accepterer alle sammen, at vi selv skal betale for så livsvigtige ting som brød og pålæg, bolig og tøj. Vi er bare vant til det!

Hvorfor skulle det så være så skrækkeligt, hvis vi skulle betale noget for at låne bånd og plader på biblioteket – for nu at nævne det eksempel.

Jeg er fuldt og fast overbevist om, at vi danskere nu er ved at være realistiske. Vi vil selv, vi kan selv, vi skal selv løse de problemer, vi hidtil har været for flinke til bare at udskyde.

Der er masser af energi og krudt og viljestyrke i os danskere, som vi blot skal have frigjort – så det bliver brugt til menneskers egen og til samfundets gavn.

Det er oprigtigt talt lidt tragikomisk, at det vi slås med, ikke er et fattigdomssamfunds problemer – men et velstandssamfunds vanskeligheder.

Ville vi mon ikke græmme os – og med rette – hvis ikke vi havde selvdisciplin nok til at ordne de luksusproblemer, vi selv har skaffet os på halsen.

Skulle vi være den første generation – vi, som er den mest privilegerede i Danmarkshistorien – som bare lod stå til – eller gav op.

Nej, tværtimod.

Vi har lettere ved at tage forsvarligt vare på vor samtids Danmark end nogen generation før os har haft det i deres tid.

Skulle vi så ikke kunne blive enige om, at nu vil vi helt og fuldt forvalte vor rige og fornemme danske arv klogt og forsvarligt.

Så vil vi kunne generhverve en kvalitet, som livet ikke rigtigt kan leves foruden: Vi danskeres selvrespekt som nation og som folk.

Det er hårde, men spændende år, som ligger foran os.

Jeg indbyder på denne årets første dag alle mine landsmænd til et tæt og resultatrigt samarbejde – så vi får løst Danmarks problemer til bunds. Lad os tænke langt. Lad os tænke klogt.

Vi må løse vore opgaver bedre i det nye år, end vi gjorde det i fjor.

Må jeg ønske Dem alle et godt Nytår!

Kilde

Mellbin, E. F., & Mellbin, F.-M. S. (2011). Nu gælder det Danmark! □: statsministrenes nytårstaler. (1. udgave.). Lindhardt og Ringhof.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Det Konservative Folkeparti, Nytårstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-schlueters-nytjaarstale-1989>